

Primární péče, úloha VPL v systému péče o zdraví v komunitě

Kurz IPVZ 19.února 2009

Primární péče

- Péče prvního kontaktu osoby se zdravotním problémem či potřebou kontaktu se zdravotnickým zařízením.
- Nemoc, preventivní nebo administrativní úkon
- Lékařská ZZ + Nelékařská ZZ

Lékařská ZZ primární péče

- Praktičtí lékaři pro děti a dorost +(LSPP)
- Praktičtí lékaři pro dospělé +(LSPP)
 - územní
 - závodní
 - smluvní závodní

- Volně dostupná odborná péče stomatologové – gynekologové a ambulance OČNÍ, ORL, CHIR.
- V ČR neplatí GATE KEEPING!
- Průchod pacienta ZZ je limitován pouze kapacitou specializovaných ZZ anebo vnitřními předpisy
- Pokusy ZP o regulaci pohybu pac. - politikum

Praktický lékař pro děti a dorost PLDD (specifikum ČR)

- Běžná kurativa – léčebná péče
- Preventivní péče – periodické prohlídky, cílem je kontrolovat správný psychosomatický vývoj jedince. Stav výživy, kůže – s ohledem na možná parazitární onemocnění či případné známky násilí, stopy aplikace I.V.drog
- Podnět pro sociální šetření
- Základní povinné očkování

Očkovací kalendář

- **Od 4. dne do 6. týdne Očkování proti tuberkulóze**
- **13. – 16. týden Očkování proti záškrtu, tetanu, dávivému kašli, dětské obrně, Haemophilus influenzae typu b, virové hepatitidě typu B. (hexavakcína, 1. dávka)**
- **17. – 20. týden hexavakcína, 2. dávka**
- **21. – 24. týden hexavakcína, 3. dávka**
- **15. – 18. měsíc hexavakcína, 4. dávka
Očkování proti spalničkám, příušnicím, zarděnkám**

Přeočkování

- **21. – 28. měsíc Očkování proti spalničkám, příušnicím, zarděnkám**
- **5. – 6. rok Přeočkování proti záškrtu, tetanu a dávivému kašli**
- **10. – 11. rok Přeočkování proti dětské obrně**
- **11. – 12. rok Přeočkování proti tuberkulóze u tuberkulin negativních**
- **14. – 15. rok Tetanus**
- **Každých 10 – 15 let Přeočkování proti tetanu**

Doporučená očkování - VPL

- Virová hepatitida A, B-profesní faktor
- Klíšťová encephalitida
- Hemofilus influenzae
- Chřipka
- Papilomavirus
očkování při cestách do tropů apod.
- Tyfus
- Žlutá zimnice..

Všeobecný praktický lékař VPL

- Běžná kurativa – léčebná péče o široké populační, resp. diagnostické spektrum
- Preventivní prohlídka – hrazená 1x za 2 roky
- Povinné očkování – jen proti tetanu (Z235) po 10-15 r.
- Smluvní závodní péče – speciální pozornost je kladena na sledování zaměstnanců rizikových pracovišť
- Šetření – při podezření na šíření přenosných nemocí

Všeobecný praktický lékař VPL

- V rámci preventivních prohlídek, ale i mimo ně sledovat zdravotní způsobilost VŠECH registrovaných klientů
- K řízení motorového vozidla jako profesionál, jako amatér po 65.r.věku
- Ke schopnosti k určené práci, a to včetně práce v riziku, práce s dětmi
- K držení střelné zbraně

Všeobecný praktický lékař VPL

Dispenzarizace

- Dispenzarizace pro určitou diagnózu je trvalá resp. dlouhodobá léčba a sledování pacienta.
- VPL většinou dispenzarizují osoby s hypertenzní nemocí (I10). Méně často s metabolickým syndromem nebo hyperlipoproteinemií (E78), bronchiálním astmatem (J45), diabetem mellitus (E10,11)

Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti

- VPL vede nejčastěji agendu pracovní neschopnosti – pozor Z 187/2006!
- Nové formuláře RPN!
- Zaměstnavatel nesmí znát dg, proto na PN není uváděn symbol příslušné diagnózy. Dříve bylo tzv. krycí dg.
- Nespecifické Dg (R..) slouží jako počáteční dg, měly by být dalším vyšetřovacím programem upřesněny a zařazeny (pozor na dg na žádankách)

Všeobecný praktický lékař VPL

- Sociální případy, bezdomovectví
- Gerontologie a paliativní péče
- Abúzus návykových látek
 - alkoholismus
 - nikotinismus
 - abúzus ostatních NL
- Možnost poskytování substituční terapie

Všeobecný praktický lékař VPL

- Při podezření na šíření přenosné nemoci VPL zahajuje šetření ke zjištění zdroje.
- Hlášení přenosné choroby HE stanici
- Odeslání pacienta na příslušné oddělení
- **Depistáž** - vědomé, cílené, včasné vyhledávání nemocných nebo zdrojů nemoci v celé populaci nebo ve vybraných skupinách
- **Screening** - preventivní programy

Preventivní programy

- TOKS – test ke zjištění okultního krvácení z tlustého střeva do stolice
- Mammograf – ZP hradí preventivní vyšetření prsů v určeném intervalu 2 r u žen asymptomatických, ve věku od 45 do 69 roků s dg Z12.3, ale i Z 01.4, N95.1 aj. (rozdíl!)
- Ostatní preventivní programy – např program výměny jehel a stříkaček u IV toxikomanů je většinou realizován v rámci jiných než zdravotnických zařízení

Ostatní prevence

- Většinou není hrazena z financí veřejného solidárního zdravotního pojištění
- Na základě závěrů preventivních prohlídek u VPL je pak vhodné zaměřit se na další vyšetření resp. vyloučení chorobných stavů.

Všeobecný praktický lékař VPL a paliativní péče

- Při podezření na zhoubný nádor je VPL povinen provést – zajistit další potřebná vyšetření
- Zajistit další péči v rámci dovyšetření a další léčby, ať již radikální či paliativní
- Při jeho zjištění vyplnit hlášení o nálezů zhoubného novotvaru
- V rámci malignit stojí PL většinou na počátku diagnostiky pak až u terminální fáze onemocnění.

Všeobecný praktický lékař VPL a paliativní péče

- Na počátku paliativní péče je VPL doplňujícím článkem ve smyslu preskribce analgesie.
- V další fázi, kdy se stav vyvíjí rapidně směrem k exitu, se již specializovaná pracoviště na léčbě nepodílejí a pacient je zcela v péči VPL.
- Nutná koordinace lékařské, nelékařské, sociální a spolupráce s rodinou.

ZZ kooperující v primární péči

- Ústavy sociálních služeb, péče je zajišťována prostřednictvím středního a nižšího zdravotnického personálu, zdrav. sester, asistentů, RHB pracovníků, nebo pomocného personálu (většinou veřejný sektor)
- Agentury domácí péče (DP, HC) péče shodná viz výše, jen forma vlastnictví – veřejný x soukromý sektor. Péče je poskytována jednak v bytech klientů nebo v zařízeních soc. péče, DPS.

Všeobecný praktický lékař VPL následná a geriatrická péče

- VPL pečuje a široké věkové spektrum
- Handicapovaní a geriatřiční pacienti využívají služeb zprostředkovaných PEČOVATELSKOU SLUŽBOU doma
- Mimo domov – ve stacionářích zřizovaných PS, Gerontologickým centrem, Ústavy soc.péče, v DPS
- Léčebny dlouhodobě nemocných
- Ústavy sociální péče – lhůty k umístění!

Všeobecný praktický lékař VPL

Vznik praxe

- odborná způsobilost, technické a hygienické podmínky, administrativní kolečko, ČSÚ, ÚP, FÚ, ČSSZ, ÚMČ resp. OÚ, HES, výběrová řízení, smluvní vztahy se zdravotními pojišťovnami...
- Chod praxe – personální a technické vybavení, další smluvní vztahy
- Registr pacientů, vztahy s okolními ZZ

Všeobecný praktický lékař VPL

Financování praxe

- Hlavní zdroj – platby za péči ve smluvním vztahu se ZP
- Ryze soukromá péče ve VPL-raritní
- Kapitační platba
- Platba za výkony mimo kapitační platbu
- Nepravidelná péče
- Platba za nehrazené služby
- POZOR – VPL (OSVČ), platby nejsou zisk, má rovněž povinné výdaje spojené s platbou zaměstnanci, zákonnými platbami a s provozem ordinace

Všeobecný praktický lékař VPL

Financování praxe kapitace

- Věkové skupiny a indexy:
- 0 - 4 rok 3,80 45 - 49 let 1,10
- 5 - 9 let 1,65 50 - 54 let 1,35
- 10 - 14 let 1,30 55 - 59 let 1,45
- 15 - 19 let 1,00 60 - 64 let 1,50
- 20 - 24 let 0,90 65 - 69 let 1,70
- 25 - 29 let 0,95 70 - 74 let 2,00
- 30 - 34 let 1,00 75 - 79 let 2,40
- 35 - 39 let 1,05 80 - 84 let 2,90
- 40 - 44 let 1,05 85 a více let 3,40

Všeobecný praktický lékař VPL

Specializační vzdělávání

Obor VPL má v ČR tradici, navazuje na obor praktické rodinné lékařství. Po období 50. let je obor od r. 1978 opět samostatný. Specializační příprava je dosud 4letá, právě se mění na 3letou. Příprava má přesnou strukturu, formou kolečka na specializovaných pracovištích a v ordinacích akreditovaných PL školitelů, pak povinnými akcemi IPVZ

Všeobecný praktický lékař VPL

Jak získat specializaci z VPL?

- Do r.2005 formou PP u IPVZ
- 2006-7 nemožno, není financováno
- 2008 pokus o financování části přípravy
Dotačním programem MZd (cca70%)
Únor 2008 – MZd umožnilo mimořádně
přijetí 20 lékařů IPVZ
- 2009 – jen dobíhají programy z 2009 a
od září by měl naběhnout systém
rezidenčních míst.....????????!!!!!!!

Věřím že jsem vám nezkazil náladu
ani nenarušil naladění na oběd,

- Dobrou chuť!

- Kontakt: josef.stolfa@seznam.cz